

100 JAAR
Samen TEGEN **KANKER**

Maart 2024 – Nr. 175 – Speciale editie – P404003 – Afgiftekantoor Brussel X

EEN EEUW VAN STRIJD TEGEN KANKER IN BELGIË

stichting
tegen
kanker

ONDER DE HOGE BESCHERMING VAN HARE MAJESTEIT DE KONINGIN

Samen tegen kanker nr. 175

04

EEN EEUW VAN STRIJD TEGEN KANKER IN BELGIË

Kanker, een eeuwenoude en complexe problematiek p.5

1924, een memorabel jaar p.6

Een drievoudige missie p.7

Onze ambitie voor de toekomst p.8

10

KANKERONDERZOEK IN EEN STROOMVERSNELLING

Enorme stijging in overlevingskansen p.12

- 03 Edito
- 09 Belgian Cats ambassadrices van Stichting tegen Kanker
- 18 Preventie, meer dan ooit essentieel
- 22 Onze ambassadeurs / Zweedse puzzel
- 23 Patiënten ondersteunen, tijdens en na kanker
- 24 Meer dan 740 000 euro voor Social Grants
- 27 Word Vriend van Stichting tegen Kanker
- 28 De strijd tegen kanker in uw testament
- 29 Welkom op onze infosessies Testamenten & Legaten
- 30 Levensloop: samen sterker dan ooit

STICHTING TEGEN KANKER

Stichting van openbaar nut – ISSN 2295-7707 – Leuvensesteenweg 479, 1030 Brussel – Tel.: +32 2 733 68 68

www.kanker.be - info@kanker.be

Werkten mee aan dit nummer: Sophie Adam, Isabelle André, Els Decoster, Margaux Devillers, Catherine De Ryck, Nik Grymonprez, Brecht Gunst, Sandra Gyles, Pascale Heesterbeek, Patricia Lanssiers, dr. Veronique Le Ray, Assia Maalmi, Sandra Plasschaert, Antonine Seynaeve, Philippe Van der Avoort

Hoofdredactrice: Isabelle André

Vertalingen: Sandra Gyles, Philippe Van der Avoort

Verantwoordelijke uitgever: Bruno Colmant – Leuvensesteenweg 479, 1030 Brussel

Realisatie: CDN Communication

Alle rechten van vertaling, aanpassing of reproductie onder eender welke vorm zijn voorbehouden voor alle landen. *Samen tegen kanker* paraît également en français sous le titre *Ensemble contre le cancer* (disponible sur demande).

Ethiek, transparantie, goed bestuur
**Jouw gift,
ons engagement**
ethische-fondsenwerving.be

U beschikt over een recht op informatie. Dit houdt in dat donateurs, medewerkers en personeelsleden automatisch op de hoogte worden gebracht van wat met de verworven fondsen werd gedaan en dat bepaalde documenten op eenvoudig verzoek toegankelijk zijn.

EDITO

100 JAAR VAN STRIJD, HOOP EN VOORUITGANG

Beste lezers,

Vol trots en ontroering staan we vandaag stil bij een eeuw van voortdurende inzet en een onvermoeibare strijd tegen kanker. Voor Stichting tegen Kanker staat vandaag elke dag in het teken van drie missies: de financiering van wetenschappelijk onderzoek, sensibilisering over preventie en opsporing, en de ondersteuning van mensen met kanker, naasten en actoren op het terrein.

Niet alleen het harde werk van onderzoekers, maar ook uw steun als donateur, partner of vrijwilliger vormen de levensaders van Stichting tegen Kanker. Zonder zouden we nooit in staat zijn om onze belangrijke doelen na te streven en te bereiken.

“Elk gebaar van steun, groot of klein, heeft een onuitwisbare impact op de strijd tegen kanker.”

Zo heeft de financiering van wetenschappelijk onderzoek door de jaren heen een fundamentele rol gespeeld – en dat doet het nog steeds.

Met uw steun financieren wij het baanbrekend onderzoek dat essentieel is voor het verbeteren van de behandeling, de overlevingskansen en de levenskwaliteit van mensen met kanker.

Daarnaast zetten we ons in voor de sensibilisering over preventie en opsporing. Door het bewustzijn van mensen te verhogen, dragen we bij aan vroegere opsporing en betere voorlichting, wat onmiskenbaar levens redt.

Tenslotte, en in de dagelijkse ervaring misschien wel het belangrijkste, staan we mensen met kanker waar mogelijk bij. Zo hopen we altijd een bron van hoop en steun te zijn tijdens en na kanker.

Vandaag, 100 jaar later, zijn we dankbaar voor de vooruitgang die reeds is geboekt, maar erkennen we ook de uitdagingen die nog voor ons liggen. Laten we samen verder strijden voor een wereld waarin we kanker steeds beter begrijpen, almaar effectiever behandelen en uiteindelijk kunnen voorkomen.

Samen, van hoop naar overwinning!

Bruno Colmant
CEO *a.i.* van
Stichting tegen Kanker

EEN EEUW VAN STRIJD TEGEN KANKER IN BELGIË

Sinds de oprichting in 1924 van de Nationale Belgische Liga tegen Kanker – de voorloper van Stichting tegen Kanker – is onze belangrijkste motivator altijd geweest om hoop om te zetten in overwinning. Ons honderdjarig bestaan is in alle opzichten een belangrijke mijlpaal, waarop we vol trots terugkijken naar het verleden en vol verwachting vooruitkijken naar de toekomst.

Stichting Kankerregister voorspelt dat het aantal diagnoses in 2030 zal stijgen naar **83 500**.

In 2021 kregen bijna **75 000** mensen de diagnose kanker.

België heeft het **zesde** **hoogste incidentiecijfer** van alle 27 EU-landen.

Kanker, een eeuwenoude en complexe problematiek

Kanker, vaak beschouwd als een 'kwaal van de moderne tijd', bestaat al sinds het begin der tijden en treft niet alleen mensen, maar ook planten en dieren. In de vierde eeuw voor Christus beschreef Hippocrates de ziekte voor het eerst. Hij gebruikte de term *karkinos*, wat 'krab' betekent in het Grieks, verwijzend naar de tumoren die hij vond lijken op een krab. In 2016 identificeerde een team van onderzoekers de oudste bekende sporen van kanker bij mensachtigen uit de oude steentijd, in botten van circa 1,7 miljoen jaar oud.

Aan het begin van de twintigste eeuw nam de wetenschappelijke vooruitgang in de behandeling van kanker een hoge vlucht met de ontdekking van radium door Pierre en Marie Curie in 1898. Deze vondst leidde tot de ontwikkeling van radiotherapie, naast chirurgie. Ruim veertig jaar later zag chemotherapie het licht, een ontdekking die we te danken hebben aan een ongeluk met mosterdgas in de Tweede Wereldoorlog.

Ondanks een eeuw van onderzoek en belangrijke ontdekkingen blijft kanker echter een complexe problematiek. Toch is de geboekte vooruitgang enorm, zowel op het gebied van diagnostiek, behandelingen als de levenskwaliteit van mensen tijdens en na kanker. Momenteel overleeft ongeveer 70% van de patiënten de ziekte en de voortdurende inspanningen van onderzoekers, patiënten, zorgprofessionals, donateurs, overheidsinstanties, actoren op het terrein en kankerbestrijdende organisaties zijn gericht op het verder verbeteren van dit resultaat. Uiteraard zet ook Stichting tegen Kanker zich hier keihard voor in, zodat we evolueren naar effectievere behandelingen en het leven van patiënten almaar verbeteren, zelfs als volledige genezing niet mogelijk is.

In dit jubileumjaar zijn we verheugd te kunnen aankondigen dat Koningin Mathilde besloten heeft haar Hoge Bescherming te verlenen aan onze organisatie. We zijn zeer vereerd en ontroerd door deze erkenning van onze Koningin, die op haar 50ste verjaardag al enkele van onze Levensloop-supporters heeft ontmoet tijdens een wandeling in St. Hubert. Deze Hoge Bescherming steunt symbolisch de inspanningen van al diegenen die dagelijks betrokken zijn bij de strijd tegen kanker.

1924, een memorabel jaar

In 1924 richtten Antoine Depage (chirurg) en Adrien Bayet (een van de eerste radiotherapeuten) de Nationale Belgische Liga tegen Kanker op. In de loop der jaren ontstonden in België nog drie andere nationale vzw's: de Belgische Federatie tegen Kanker, de Belgische Vereniging tegen Kanker en l'Œuvre Belge du Cancer. In 2004 fuseerden deze platforms tot Stichting tegen Kanker, de grootste nationale kankerbestrijdende organisatie in België die tegelijkertijd kankeronderzoek financieel steunt, sociale acties realiseert én preventie- en informatiecampagnes voert.

Ook in 1924 hield dr. Antoine Depage, tevens senator, op initiatief van de Nationale Belgische Liga tegen Kanker een toespraak in de Senaat over de aanpak van kanker. Nog datzelfde jaar verkreeg hij een budget specifiek voor kankerzorg, dat we kunnen beschouwen als het eerste Kankerplan. Dit plan benadrukte aspecten zoals de centralisatie van zorg, wetenschappelijk onderzoek, het sociale aspect en palliatieve zorg. Prioriteiten die nog steeds actueel zijn voor Stichting tegen Kanker.

In 1933 werd de Nationale Belgische Liga tegen Kanker een van de oprichters van de Internationale Unie tegen Kanker, wat het belang van de internationale dimensie van de strijd benadrukt. In 1936 coördineerde ze het tweede Internationale Congres voor de strijd tegen kanker in Brussel.

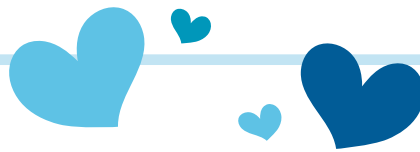

© CC-BY-NC-SA 2.0 Creative Commons

ELISABETH, DE KONINGIN- VERPLEEGSTER

Koningin Elisabeth was de beschermvrouw van de Nationale Belgische Liga tegen Kanker. Ze kreeg de bijnaam 'koningin-verpleegster' omdat ze tijdens de Eerste Wereldoorlog gewonden verzorgde op het slagveld, aan de zijde van dr. Antoine Depage.

TEAM HOPE

SAMEN VAN HOOP NAAR OVERWINNING

Ter gelegenheid van haar eeuwfeest wil Stichting tegen Kanker alle mensen in de schijnwerpers zetten die opmerkelijke prestaties leveren in de dagelijkse strijd tegen de ziekte, evenals de mensen die het mogelijk maken om deze prestaties te realiseren.

We willen onderzoekers, artsen en zorgverleners in de oncologie een gezicht geven door hen symbolisch te verenigen in **Team Hope**. Zij belichamen de missies van Stichting tegen Kanker en **creëren hoop**.

Onze donateurs, vrijwilligers, de medewerkers van Stichting tegen Kanker en de diverse verenigingen op het terrein spelen eveneens een essentiële rol. Zij **dragen en versterken die hoop**, en helpen ons om de strijd tegen kanker te intensiveren. Zonder hen zou geen enkel van onze initiatieven mogelijk zijn.

Mensen met kanker en hun naasten zijn **het symbool van de strijd tegen kanker**. Het is voor hen dat Stichting tegen Kanker, Team Hope en de dragers van hoop zich dag na dag inzetten. Samen van hoop naar overwinning!

Een drievoudige missie

Onafhankelijk, nationaal en ingebed in een uitgebreid internationaal netwerk, is Stichting tegen Kanker sinds 1924 een van de belangrijkste spelers in de strijd tegen kanker in België.

Dankzij de steun van onze vele donateurs zetten we ons in voor een drievoudige missie:

- de financiering van wetenschappelijk onderzoek;
- sensibiliseren over preventie en opsporing;
- de ondersteuning van patiënten, hun naasten en actoren op het terrein.

Voor elk van deze missies kennen we jaarlijks dan wel tweejaarlijks Grants toe. Dit is een systeem van financiering op basis van projectoproepen.

Onze eerste missie: DE FINANCIERING VAN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Al sinds het prille begin doet Stichting tegen Kanker er alles aan om fundamenteel en klinisch onderzoek te versnellen. We nemen de rol aan van accelerator door op cruciale momenten belangrijke projecten te financieren – en dat doen we nog steeds – om onze kennis over kanker, (vroegtijdige) diagnoses en de effectiviteit van behandelingen te verbeteren.

Meer informatie over belangrijke historische ontwikkelingen en nieuwe uitdagingen in wetenschappelijk onderzoek vind je in het artikel op de pagina's 10-17 van dit magazine.

Onze tweede missie: (SENSIBILISEREN OVER) PREVENTIE EN OPSPORING

Preventie is en blijft essentieel in de strijd tegen kanker. Al in de 18e eeuw zag men voor het eerst een verband tussen kanker en omgevingsfactoren. Vandaag weten we dat het aannemen van een gezonde levensstijl tot 40% van de kankers kan voorkomen. Met andere woorden: waar mogelijk, is voorkomen beter dan genezen. Daarom werkt Stichting tegen Kanker aan preventie op drie manieren:

- ▶ door onderzoek op het gebied van preventie financieel te ondersteunen via Grants;
- ▶ door de bevolking te sensibiliseren over risicofactoren zoals tabak en uv-straling en bewust te maken van het belang van vroegtijdige opsporing;
- ▶ door druk uit te oefenen op de autoriteiten zodat zij de nodige maatregelen nemen.

Sinds 2021 lanceert Stichting tegen Kanker om de twee jaar een oproep voor projecten op het gebied van primaire en secundaire preventie. Deze Grants ondersteunen zowel onderzoeksprojecten als preventieprojecten op het terrein. Meer hierover in het artikel op de pagina's 18-21.

Onze derde missie: DE ONDERSTEUNING VAN PATIËNTEN, NAASTEN EN ACTOREN OP HET TERREIN

Sinds onze oprichting hecht Stichting tegen Kanker erg veel belang aan sociale ondersteuning. Al in de jaren 1930 hebben we een systeem opgezet voor individuele thuiszorg van patiënten door sociale verpleegkundigen. Ook boden we toen al eenmalige financiële hulp aan minderbedeelde zieken.

Sinds 2013 ondersteunen onze jaarlijkse Grants projecten gericht op een betere levenskwaliteit van patiënten, tijdens en na hun behandelingen. Zowel ziekenhuizen, patiëntenorganisaties als zorghuizen kunnen hier een project voor indienen. Meer hierover in het artikel op de pagina's 24-26.

Onze ambitie voor de toekomst

Een nieuw Kankerplan

Na het eerste Kankerplan van 1924 hebben wij actief bijgedragen aan het Kankerplan van 2008, een belangrijk actieplan dat de aanpak van en de strijd tegen de ziekte op lange termijn adresseert, en waarin elke politiek niveau zijn expertise en kunde inzet ter verbetering van de strijd tegen kanker.

De laatste 15 jaar is er in de oncologie en kankerzorg echter enorm veel veranderd. Daarom nam Stichting tegen Kanker het initiatief om een uitgebreide analyse te lanceren en financieren die een volledig en gedetailleerd overzicht geeft van kanker in ons land: **de Belgische Kankerbarometer**, gepubliceerd in 2022.

Deze analyse, uitgevoerd in nauwe samenwerking met verschillende organisaties, instellingen, experts en meer dan 600 mensen getroffen door kanker, omvat alle aspecten gerelateerd aan de ziekte: van preventie, screening en diagnose, tot behandeling, nazorg en het leven na kanker of, helaas, het levenseinde. Deze barometer stelt ons in staat om de prioriteiten in de strijd tegen kanker beter te bepalen en heeft de toekomstvisie van Stichting tegen Kanker versterkt.

Dringende oproep richting overheid voor een nieuw Kankerplan

Ons huidige doel is om de overheid te overtuigen hoe urgent het is om prioriteit te geven aan de strijd tegen kanker en zich hiervoor te baseren op de resultaten van deze eerste editie van de Belgische Kankerbarometer, die we regelmatig zullen bijwerken om de ontwikkelingen op de voet te volgen en eventuele nieuwe behoeften te identificeren.

Een impuls aan wetenschappelijk onderzoek

Als nationale, regionale en lokale referentieorganisatie in de strijd tegen kanker zetten wij ons in om het overlevingspercentage van kanker te blijven verhogen. In de afgelopen 15 jaar, van 2004 tot 2019, is de vijfjaarsoverleving met 5% toegenomen. **Onze ambitie vandaag is om onderzoeksinspanningen te intensiveren en twee keer zo snel vooruit te zien gaan teneinde het overlevingspercentage na kanker niet met 5%, maar met 10% te doen toenemen tegen 2040.**

Uiteraard zijn er meerdere factoren die het overlevingspercentage beïnvloeden, maar we weten dat diagnostiek en behandelingen de belangrijkste zijn. Willen we deze verbeteren, dan is meer wetenschappelijk kankeronderzoek nodig!

Daarom trekken we in 2024 maar liefst **35 miljoen euro** uit voor onze oproep voor projecten in academisch kankeronderzoek (**Cancer Research Grants**). Dat is 10 miljoen euro meer dan in 2022. Deze boost is de eerste stap van toenemende investeringen in de komende jaren en kan alleen worden gerealiseerd dankzij de nimmer aflatende steun van onze donateurs, partners en vrijwilligers. Zonder hen zou dit alles niet mogelijk zijn. Zij creëren, dragen en versterken hoop. Samen, van hoop naar overwinning.

BELGIAN CATS AMBASSADRICES VAN STICHTING TEGEN KANKER

De Belgian Cats, het nationale damesbasketbalteam van België, verbinden zich als trotse ambassadrices aan Stichting tegen Kanker, ter gelegenheid van ons 100-jarig bestaan in 2024.

Samen van hoop naar overwinning

Deze alliantie tussen sport en de strijd tegen kanker benadrukt het gemeenschappelijke doel om de impact van kanker te verminderen en bewustzijn te creëren over het belang van onderzoek en preventie.

Bruno Colmant, CEO *a.i.* van Stichting tegen Kanker onderstreept het enthousiasme en de toewijding van de Belgian Cats aan deze samenwerking: "Onze slogan 'Van hoop naar overwinning', is hier meer dan ooit van toepassing. We zijn ontzettend trots op onze ambassadrices die niet alleen strijden voor de overwinning op het basketbalterrein, maar nu ook hun schouders zetten onder de strijd tegen kanker."

Een krachtig partnerschap

Als ambassadrices zullen de Belgian Cats actief bijdragen aan verschillende initiatieven gericht op het ondersteunen van Stichting tegen Kanker. Een opvallend hoogtepunt is de verkoop van speciale fan-shirts tijdens het Olympisch kwalificatietornooi in het Antwerps Sportpaleis op 8, 9 en 11 februari. De opbrengst van deze shirts gaat integraal naar Stichting tegen Kanker, waardoor we onze missies kunnen voortzetten en de strijd tegen kanker kunnen intensiveren.

"We zijn enorm verheugd om deze samenwerking met Stichting tegen Kanker aan te gaan", zegt general manager van de Belgian Cats, Koen Umans. "Onze speelsters zullen de titel van ambassadrice met heel veel trots dragen. Iedereen kent wel iemand die getroffen is door deze verschrikkelijke ziekte. We willen er dan ook alles aan doen om ons steentje bij te dragen in de strijd tegen kanker. Het is overigens bewezen dat bewegen tijdens en

na de behandeling veel voordelen heeft: het helpt bij vermoeidheid, angst en depressie en om je spierkracht en uithoudingsvermogen te behouden. Een meer dan logische samenwerking dus."

Het ambassadeurschap van de Belgian Cats voor Stichting tegen Kanker zal het bewustzijn vergroten over kankerpreventie, het belang van wetenschappelijk onderzoek en de noodzaak van ondersteuning voor mensen met kanker en hun omgeving. Door samen te werken met deze getalenteerde sportvrouwen bereikt onze boodschap van hoop en veerkracht het brede publiek. Daar zijn we als Stichting zeer blij mee!

De Belgian Cats

De Belgian Cats zijn onze nationale damesbasketbalploeg. Het team van bondscoach Rachid Meziane behaalde in juni 2023 een gouden medaille op het Europees Kampioenschap in Israël en Slovenië. Fantastisch nieuws ook dat de Belgian Cats een Olympische kwalificatie hebben veroverd. Zij trekken deze zomer dus naar Parijs! Emma Meesseman is de vaandeldraagster van de Cats en werd in het verleden onder andere al verkozen tot Sportvrouw van het Jaar, MVP van het Europees Kampioenschap en MVP van de Euroleague. Met onder andere Julie Allemann, Antonia Delaere, Julie Vanloo en Kyara Linskens heeft onze nationale ploeg momenteel heel wat talent rondlopen en kunnen we echt spreken van een gouden generatie.

KANKERONDERZOEK IN EEN STROOMVERSNELLING

Waarom hebben we na honderd jaar strijd tegen kanker het probleem van kanker nog steeds niet opgelost, ondanks de voortdurende vooruitgang in het kankeronderzoek? De afgelopen decennia is onze kennis over de ziekte inderdaad geëxplodeerd. Maar tegelijk weten we vandaag dat het probleem oneindig veel complexer is dan men zich een eeuw geleden kon voorstellen.

Tot het begin van de 20ste eeuw was de meest gangbare behandeling tegen kanker een operatie, wat in die tijd een zeer verminkende en zelden effectieve ingreep was. Bestraling stond nog in haar kinderschoenen. En men wist nog maar weinig over de ziekte, mogelijke oorzaken en complicaties zoals uitzaaiingen. Kankers die van buitenaf zichtbaar waren of gemakkelijk voelbaar waren, hadden waarschijnlijk iets betere overlevingskansen. Interne kankers daarentegen waren doorgaans onbehandelbaar en in de meeste gevallen fataal.

Enorme stijging in overlevingskansen

Ook vandaag variëren de overlevingskansen nog steeds sterk afhankelijk van het type kanker, maar de vooruitgang die de afgelopen honderd jaar is geboekt, is enorm. In plaats van misschien enkele procenten begin 20ste eeuw tot circa 40% vijftig jaar geleden, is vandaag gemiddeld 70% van de mensen getroffen door een kanker, vijf jaar na hun diagnose nog steeds in leven. Sinds 1960 is het overlijdensrisico bij kinderen zelfs met 75% gedaald. Maar daar is heel wat kankeronderzoek aan voorafgegaan...

De eerste reuzensprongen

Na de ontdekking van X-rays door Wilhelm Röntgen in 1895 en de ontdekking van radium door Pierre en Marie Curie in 1898 begon **radiotherapie** – destijds brachytherapie – zich te ontwikkelen. In 1924 stonden twee studenten van Marie Curie, de artsen Antoine Depage en Adrien Bayet, mee aan de basis van de Belgische Nationale Liga tegen Kanker, en richtte Antoine Depage samen met Jules Bordet een eerste ‘tumorcentrum’ op in het Brugmann-ziekenhuis, het latere Bordet Instituut. Ook had de Union Minière du Haut-Katanga in toenmalig Belgisch-Congo in diezelfde periode het monopolie op de productie van radium, waardoor België altijd een centrale rol heeft gespeeld in de ontwikkelingen op het gebied van de radiotherapie.

Niet veel later maakte het beruchte mosterdgas, dat men tijdens de Tweede Wereldoorlog in de loopgraven gebruikte, de ontwikkeling van **chemotherapie** mogelijk. In april 1943 bombardeerde de

Luftwaffe de Italiaanse havenstad Bari, waar een Amerikaans vrachtschip met tonnen mosterdgas aan boord voor anker lag. Slachtoffers ontwikkelden bizarre en erg confronterende ziektebeelden. Hun bloedmonsters bleken extreem weinig witte bloedcellen te bevatten. Daaruit ontstonden begin jaren veertig de eerste chemotherapieën in een poging kankercellen – die sneller groeien dan gezonde cellen – met mosterdgas te vernietigen.

Ook de **chirurgische behandeling** van kanker ging er in de eerste helft van de 20ste eeuw hard op vooruit. Ingrepen werden almaar veiliger. Door verbeteringen op het gebied van anesthesie kon men langere en complexere operaties uitvoeren met meer precisie en minder pijn voor de patiënt. Men had ook meer kennis over uitzaaiingen, waardoor chirurgen grondiger te werk gingen en niet alleen de primaire tumor verwijderden, maar ook omliggend weefsel. En het vakgebied oncologische chirurgie begon zich te ontwikkelen als een apart specialisme, wat leidde tot meer gericht onderzoek en gespecialiseerde training in kankerchirurgie.

Grote wetenschappelijke doorbraken in immunotherapie

Een eerstvolgende belangrijke stap voorwaarts was de doorbraak van **immunotherapie**, een behandeling die het eigen immuunsysteem van de zieke stimuleert, versterkt of verandert zodat het kankercellen beter herkent en kan aanvallen. Opmerkelijk genoeg publiceerde de New Yorkse arts William Coley al in 1893 een eerste wetenschappelijk artikel over dit onderwerp. Bij patiënten met inoperabele sarcomen injecteerde hij 'toxines' van hitte gedode bacteriën om het immuunsysteem te stimuleren, met als gevolg het verkleinen of zelfs volledig verdwijnen van tumoren.

Dr. Coley's aanpak werd in zijn tijd om verschillende redenen niet algemeen aanvaard of verder ontwikkeld: de medische gemeenschap beschikte nog niet over de kennis om het potentieel van zijn benadering in te zien, zijn resultaten waren niet consistent en het gebruik van bacteriën bracht aanzienlijke veiligheidsrisico's met zich mee, waardoor collega's erg terughoudend waren. Pas tientallen jaren later, met de vooruitgang in de immunologie en een beter begrip van de interactie van het immuunsysteem met kanker, werd het potentieel van immunotherapie duidelijk.

Vandaag zijn er verschillende vormen van immunotherapie, die het immuunsysteem elk op hun eigen unieke manier activeren. Sommige maken gebruik van monoklonale antilichamen, andere van tumor infiltrerende lymfocyten (TIL-therapie). Verder bestaan er ook therapeutische kankervaccins en weer een andere vorm is CAR-T-celtherapie.

Stichting tegen Kanker steunt immunotherapie-onderzoek in België al sinds het prille begin. De afgelopen tien jaar alleen al financierden we 43 studies rond immunotherapie voor een totaalbedrag van 14,7 miljoen euro.

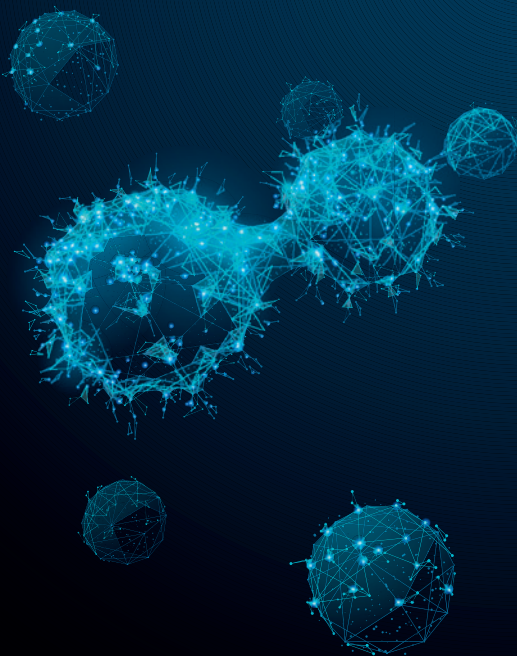
Ondanks de vele fundamentele ontdekkingen en decennia aan translationeel en klinisch onderzoek is er echter nog veel wat we niet weten over immunotherapie. Waarom de methode werkt bij verschillende soorten kanker, maar bij andere (nog) niet, bijvoorbeeld? Of hoe het komt dat immunotherapie niet hetzelfde resultaat oplevert bij mensen getroffen door hetzelfde kankertype? **Wij geloven in wetenschappelijk onderzoek.** Dat is de reden waarom Stichting tegen Kanker kankeronderzoek financieel steunt via Wetenschappelijke Grants. Omdat onderzoek steeds leidt tot effectievere behandelingen, stijgende overlevingskansen, minder bijwerkingen en een betere levenskwaliteit.

OP LABOBEZOEK

Bekijk het webinar met prof. Sophie Lucas (de Duve Institute - UCL) over hoe onderzoekers de doeltreffendheid van immunotherapie proberen verhogen via kanker.be/Virtueel-op-labobezoek-Sophie-Lucas. En luister naar het antwoord van prof. Diether Lambrechts op de vraag waarom niet alle patiënten reageren op immunotherapie via kanker.be/Virtueel-op-labobezoek-diether-lambrechts.

BELGISCHE PIONIERS

In ons land leidde het werk van enkele wetenschappelijke pioniers, waaronder prof. Thierry Boon, eind jaren 80 tot een grote stap voorwaarts in de ontwikkeling van immunotherapie. Hij ontdekte hoe T-lymfocyten kankercellen kunnen herkennen en vernietigen, omdat die aan hun oppervlak zogenaamde tumorantigenen bevatten, die men alleen op de oppervlakte van kankercellen aantreft. Prof. Thierry Boon ontving voor zijn invloedrijke rol als specialist in tumorimmunologie en internationale autoriteit op het gebied van kankeronderzoek een eredoctoraat van de VUB en het UZ Brussel.

Exponentiële ontwikkelingen in kennis en aanpak

Sinds de eerste helft van de twintigste eeuw heeft onze kennis over kanker en de aanpak van de ziekte zich dankzij wetenschappelijk onderzoek exponentieel ontwikkeld. Zo is de vooruitgang in radiotherapie opmerkelijk. Moderne technieken, zoals **intensiteits-gemoduleerde radiotherapie** (IMRT) en **protontherapie**, maken het mogelijk om tumoren nauwkeuriger te bestralen.

Stichting tegen Kanker heeft overigens altijd een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van de radiotherapie-expertise in ons land. Een prachtig voorbeeld is het nationaal interuniversitair consortium, dat in 2020 resulteerde in het eerste Belgische protontherapiecentrum.

Ook chemotherapie is enorm geëvolueerd, met de ontwikkeling van **orale chemotherapie**, **doelgerichte behandelingen** die bepaalde kenmerken van kankercellen targeten, het gebruik van **nanotechnologie** voor het afleveren van medicijnen, **chemotherapie sensibilisatoren** die kankercellen gevoeliger maken voor de behandeling, etc. De huidige uitdaging is de

optimale combinatie van chemotherapie met andere behandelmethoden, zij het chirurgie, radiotherapie, immunotherapie en/of doelgerichte behandelingen. Dit afhankelijk van de specifieke situatie van elke patiënt.

In oncologische chirurgie concentreert de vooruitgang zich niet alleen op de effectiviteit van de tumorverwijdering, maar tevens op het verminderen van de impact van de operatie op de patiënt. Technieken zoals minimaal invasieve en **robotchirurgie** zorgen voor kleinere incisies en een sneller herstel. Beeldgestuurde chirurgie en precisie-operaties maken een nauwkeurigere verwijdering van tumoren mogelijk. Innovatieve technieken en geavanceerde reconstructietechnieken verbeteren de behandel-effectiviteit en -uitkomst. Terwijl technieken zoals **cryochirurgie** en andere ablatieve technieken een optie kunnen zijn voor patiënten die geen traditionele chirurgie kunnen ondergaan.

Gerichte therapieën en radiotheranostiek

Stichting tegen Kanker draagt sinds de jaren 2000 tevens bij aan de ontwikkeling en implementatie van nieuwe gerichte kankerbehandelingen in België en financiert verschillende onderzoeksprojecten op dit vlak. Doelgerichte therapieën proberen kankercellen meer doelgericht te remmen of vernietigen door zich te richten op een specifieke moleculaire afwijking in de kankercellen (of in gezonde cellen) die een rol spelen bij het ontstaan van kanker. Het 'doelwit' kan een eiwit, een gen, een membraanreceptor, etc. zijn.

Een innovatieve vorm van gerichte therapie is **radiotheranostiek**. Deze veelbelovende techniek maakt gebruik van een radioactieve molecule om kankercellen op te sporen én te doden. Men maakt hiervoor gebruik van 'speurstoffen' of tracers (dat kunnen kleine moleculen zijn, peptiden of tumorspecifieke antilichamen), bewapend met een radioactieve stralingsbron. De resultaten van deze geavanceerde behandelingen zijn voor sommige vergevorderde kankers veelbelovend, met een resultaatverbetering van bijna 30% – een opmerkelijk cijfer in de oncologie – bij patiënten met uitgezaaide prostaatcancer.

VROEGERE DIAGNOSES

Ook het zo vroeg mogelijk stellen van de juiste diagnose om kanker op het juiste moment te behandelen, is een essentieel werkgebied, waar medische beeldvorming en moleculaire biologie een belangrijke bijdrage aan leveren. Zo maakt de **PET-scan** gebruik van een markeringstechnologie die het mogelijk maakt om kleine tumoren in verschillende organen te detecteren.

Deze positieve ontwikkeling in de diagnostiek geldt ook voor de mammografie. Met oude radiologietechnieken was het mogelijk een tumor van ongeveer één centimeter te detecteren. Dankzij **digitale mammografie** kan men tegenwoordig veel kleinere tumoren steeds vroeger detecteren. Dit biedt patiënten in veel gevallen opties voor een minder invasieve behandeling.

VAN CONFECTIE NAAR MAATWERK

Kankerbehandelingen evolueren naar een steeds meer gepersonaliseerde benadering, op maat van elke patiënt. Deze aanpak houdt rekening met zowel de locatie van de tumor, het type (op macroscopisch en op microscopisch niveau) als het stadium van de ziekte, maar ook met de moleculaire afwijkingen die aanwezig zijn in de kankercellen en mogelijke andere aanwezige ziekten... De optimale behandelingsaanpak bepaalt men dus echt van persoon tot persoon!

Klinisch onderzoek en een betere levenskwaliteit

Het begrijpen van een probleem is altijd, of bijna altijd, een voorwaarde voor vooruitgang. Dit geldt met name als het gaat om ziekten die zo complex zijn als kanker. Hier ligt de rol van **fundamenteel onderzoek**: de mechanismen begrijpen en identificeren en vervolgens oplossingen bedenken. Fundamenteel onderzoek, waarvan de resultaten op lange termijn worden gemeten, is altijd een van de prioriteiten geweest van Stichting tegen Kanker. Zonder natuurlijk het klinisch onderzoek te vergeten, dat hoop biedt op de kortere termijn, in termen van genezing en een betere levenskwaliteit.

Zwangerschap en chemotherapie

Verder buigen verschillende onderzoeksteams zich over de mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden een zwangerschap en chemotherapie parallel te doen plaatsvinden, zonder risico voor de toekomstige moeder of

OP LABOBEZOEK

Bekijk het webinar met prof. Marie-Madeleine Dolmans (UCL) over kanker en het behoud van vruchtbaarheid: [kanker.be/webinar/virtueel-labobezoek-marie-madeleine-dolmans](https://www.kanker.be/webinar/virtueel-labobezoek-marie-madeleine-dolmans). Hier vertelt ze onder andere over de technieken die onderzoekers gebruiken en ontwikkelen om eierstokweefsel in te vriezen en te transplanteren.

EEN WERELDPRIMEUR

Stichting tegen Kanker financierde het werk van het team van prof. Jacques Donnez (Clinique universitaire Saint-Luc), die samen met verschillende andere teams van over de hele wereld cryopreservatie van eierstokweefsel ontwikkelde, een techniek waarbij men nog voor de behandeling eierstokweefsel wegneemt, vervolgens invriest en na genezing kan terugplaatsen bij de patiënt. Op 25 september 2004 vierde België de geboorte van Tamara. Haar mama werd na een zware kankerbehandeling opnieuw vruchtbaar dankzij ingevroren eierstokweefsel. Een ander team gefinancierd door Stichting tegen Kanker, dat van prof. Christine Wyns (UCLouvain), onderzocht de cryopreservatie van teelbalweefsel.

de baby. Het werk van prof. Frédéric Amant (KU Leuven), uitgevoerd in samenwerking met dr. Jorine de Haan (Vumc, Nederland), werd op dit vlak meerdere malen gefinancierd door Stichting tegen Kanker. Zij toonden aan dat zwangerschap en kankerbehandeling niet onverenigbaar zijn. Dankzij jarenlange opvolging van 'studiekinderen' kunnen artsen zwangere vrouwen vandaag beter behandelen en informeren.

Effectievere borstradiotherapie

Een betere preventie van bijwerkingen van behandelingen vormt een andere belangrijke as van klinisch onderzoek. Een sprekend voorbeeld is de interuniversitaire studie van de teams radiotherapeuten van het Universitair Ziekenhuis Gent (UZ Gent), Universiteit Gent en de Clinique & Maternity Sainte Elisabeth (CMSE) van Namen. Zij ontwikkelden een **radiotherapietechniek in buikligging** (de nieuwe 'crawl buikligtechniek'), op speciaal ontworpen tafels, om de bestraling van de longen en het hart bij getroffen patiënten te verminderen. Voortgezet onderzoek verfijnde deze benadering. Hierbij houdt de vrouw haar adem in nadat ze haar longen maximaal heeft opgeblazen, wat hart- en longschade aanzienlijk vermindert. De techniek kan bij vrijwel alle patiënten worden toegepast.

Nood aan expertisecentra... en aan meer onderzoek!

Nu kankerbehandelingen – dankzij wetenschappelijk onderzoek en klinische studies – steeds efficiënter, maar ook steeds complexer en geïndividualiseerd worden, zijn expertisecentra noodzakelijk om de maximale kwaliteit te waarborgen, zeker voor de behandeling van complexe en zeldzame kankers. Dergelijke centra – referentiecentra genoemd – brengen specialisatie, multidisciplinair overleg, geavanceerde medische praktijken en de best mogelijke zorg samen. Dit gedurende het hele zorgtraject. In België was de erkenning van borst-klinieken – waarin Stichting tegen Kanker samen met Europa Donna een belangrijke rol speelde – in 2007 de eerste stap in deze richting. Wat voor borstkanker geldt, zou echter dringend ook voor alle andere complexe kankers moeten gelden...

Evenzo zijn de stappen die onderzoekers de afgelopen decennia hebben gezet, aanzienlijk. Maar we zijn er nog niet... De genezingskansen zijn gestegen, doch lopen nog steeds sterk uiteen naargelang het type kanker. Voor sommige is de vijfjaarsoverleving meer dan 90%, voor andere nauwelijks 5%. Wanneer er uitzaaiingen zijn, bemoeilijkt dit de situatie nog meer.

Kortom: meer onderzoek is nodig, op lange termijn. Enkel zo kunnen we kankerbehandelingen verbeteren, de overlevingspercentages zien stijgen, en een betere levenskwaliteit garanderen, in de hoop dat kanker op een dag een chronische ziekte zal zijn, waarop we het risico, dankzij preventie en vroegtijdige opsporing, aanzienlijk kunnen verminderen. Samen, van hoop naar overwinning.

FINANCIËLE STEUN VAN STICHTING TEGEN KANKER IN 2024

Ontdek de geselecteerde projecten van voorgaande jaren alsook de laureaten van de klinische en fundamentele postdoctorale mandaten uitgereikt in 2023 op kanker.be/gefinancierde-projecten

Stichting tegen Kanker trekt in 2024 35 miljoen euro uit voor de oproep voor Wetenschappelijke Grants! De resultaten worden in december 2024 bekendgemaakt.

PREVENTIE MEER DAN OOI ESSENTIEEL

Voorkomen is beter dan genezen, toch? Klopt. Zeker als je weet dat vier op de tien kankers vermijdbaar zijn. En dat alleen al op basis van wat we vandaag weten. Daarom is preventie een van de drie missies van Stichting tegen Kanker, naast financiering van kankeronderzoek en de ondersteuning van patiënten en hun naasten.

Dat onze levensstijl en omgevingsfactoren het risico op kanker beïnvloeden, is vandaag ontegensprekelijk bewezen. Zo weten we dat bepaalde ongezonde gewoonten de ontwikkeling van kanker in de hand werken. Terwijl andere factoren ons juist beschermen. Met name de afgelopen honderd jaar heeft de wetenschap hierin enorme stappen gezet.

Een vleugje geschiedenis

Eind 18de eeuw stelde een Britse arts voor het eerst een verband vast tussen de ontwikkeling van kanker en omgevingsfactoren. Hij constateerde dat schoorsteenvegers vaak scrotumkanker kregen. Naarmate de Industriële Revolutie vorderde, legde men meer verbanden tussen specifieke beroepen en kanker. Zo bleken werknemers in de rubberindustrie een hoger risico op blaaskanker te hebben en mensen in de asbestindustrie op longkanker en mesothelioom.

Deze ontdekkingen waren aanvankelijk voornamelijk observationeel. Pas midden 20ste eeuw begonnen epidemiologische studies ook daadwerkelijk bewijs te leveren van de bijdrage van levensstijlfactoren aan ons kankerrisico. Zo werd roken geïdentificeerd als een belangrijke risicofactor voor longkanker, wat voor Stichting tegen Kanker het signaal was om een voortrekkersrol te spelen in het starten en kaderen van antitabakscampagnes en tabakscontrolemaatregelen.

Verdere onderzoeken eind 20ste en in de 21ste eeuw legden meer verbanden bloot tussen onze levensstijl en kanker. Vandaag weten we dat ongezonde voeding, alcoholconsumptie, blootstelling aan uv-stralen, lichamelijke inactiviteit en een sedentaire levensstijl voorbeelden zijn van factoren die het risico op de ontwikkeling van kanker kunnen beïnvloeden. Terwijl andere factoren, zoals gezonde voeding, veiligheidsmaatregelen op de werkplek, het geven van borstvoeding en HPV-vaccinatie ons juist kunnen beschermen. Bovendien weten we nu hoe belangrijk het is om deel te nemen aan screeningsprogramma's om prekankerletsels of voorstadia van kanker heel vroeg op te sporen, zodat men snel kan overgaan tot behandeling en om de overlevingskansen te vergroten.

De focus van Stichting tegen Kanker

Een alomvattende aanpak van preventie kan een wezenlijk verschil maken. Daarom werkt Stichting tegen Kanker aan preventie op drie manieren: door preventieonderzoek financieel te steunen, vermijdbare risicofactoren te belichten en door mensen bewust maken over screening en vaccinatie.

1 Preventieonderzoek financieel steunen

Stichting tegen Kanker is de enige nationale organisatie in België die zowel preventieonderzoek als operationele projecten steunt. Onderzoek naar primaire preventie en screening is uiteraard cruciaal, omdat het bijdraagt aan de kennis over factoren die de incidentie en vroege detectie van kanker beïnvloeden. Maar daarnaast is het tot stand brengen van effectieve gedragsveranderingen en het daadwerkelijk vroegtijdig opsporen van kanker essentieel. Vandaar dat Stichting tegen Kanker ook operationele projecten op het terrein ondersteunt.

Eind 2023 maakten we de resultaten bekend van onze Prevention Research Grants. Van de in totaal 32 ingediende projecten financiert Stichting tegen Kanker er maar liefst tien (vijf onderzoeken en vijf operationele projecten), voor een totaalbedrag van meer dan twee miljoen euro. Het is de tweede keer dat Stichting tegen Kanker deze Grants uitreikt. Ontdek alle gefinancierde projecten op [kanker.be/gefincierde-projecten](https://www.kanker.be/gefincierde-projecten). In de kader op de rechterpagina vindt u enkele voorbeelden.

2 Vermijdbare risicofactoren belichten

Wat de vermijdbare risicofactoren betreft, richt Stichting tegen Kanker haar pijlen al jaren op belangrijke gezondheidsgevaaren. **Tabak** alleen al is verantwoordelijk voor 30% van de sterfgevallen door kanker en verhoogt het risico op kanker met 20%. Enkele van de initiatieven van Stichting tegen Kanker in dit kader zijn:

- ▶ Tabakstop (0800 111 00), de eerste telefonische hulplijn om rokers te helpen met stoppen (2004);
- ▶ samenwerking met de overheid om de tabakswetgeving te verstrengen, bv. het rookverbod in de horecasector (2011), gezondheidswaarschuwingen op sigarettenpakjes, inclusief de

vermelding van het Tabakstop-telefoonnummer (2016), neutrale verpakkingen (2019), een rookverbod in auto's waar minderjarigen inzitten (2020), rookvrije voetbalstadions (2021);

- ▶ mede-initiatiefnemer van Generatie Rookvrij, een beweging van burgers en organisaties die streven naar een maatschappij waarin ieder kind rookvrij kan opgroeien (2019);
- ▶ Buddy Deal, een campagne die stoppen met roken met de hulp van een buddy stimuleert (2022).

Daarnaast is overduidelijk bewezen dat de overgrote meerderheid van huidkanker het gevolg is van overmatige **blootstelling aan uv-straling** van de zon of zonnebanken. Erg zorgwekkend is dat huidkanker niet alleen de meest voorkomende kanker is, maar ook het sterkst stijgt in aantallen. Tijd om het tij te keren! Dit doet Stichting tegen Kanker onder andere via:

- ▶ beschermingscampagnes, zoals 'Check de uv-index' (2022);
- ▶ educatief materiaal en informatie voor 'Zonneslimme Scholen' (2019);
- ▶ het schrijven van white papers, informatieve brochures over de preventie en vroege opsporing van huidkanker, etc.

Ook **alcohol** eist onze aandacht. Alcohol is namelijk de tweede belangrijkste oorzaak van vermijdbare sterfte, na tabak, en een gekende risicofactor voor het ontwikkelen van bepaalde vormen van kanker. Om het publieke bewustzijn te vergroten, lanceerde Stichting tegen Kanker in februari 2017 de eerste Tournée Minérale. Dit initiatief wordt nu voortgezet door VAD/De Druglijn en vzw Univers Santé.

3

Sensibiliseren over screening en vaccinatie

Een derde pijler is sensibilisering over de deelname aan screenings- en vaccinatieprogramma's. Voor verschillende kankers zijn er **opsporingsmethodes** die zich nog in onderzoeksfase bevinden. Voor een beperkt aantal kankers bestaat er reeds een effectief **screeningsprogramma** dat door de overheid wordt gesteund, namelijk voor dikkedarmkanker, borstkanker en baarmoederhalskanker.

- ▶ In de officiële Darmkankermaand maart herinneren we mensen eraan om deel te nemen aan het tweejaarlijks Bevolkingsonderzoek Dikkedarmkanker. Hoewel dit onderzoek gratis is en iedereen tussen 50 en 74 jaar automatisch en uitnodiging krijgt, doet nauwelijks 52% eraan mee. Geen slechte score, maar er is duidelijk ruimte voor verbetering.
- ▶ Ook voor borstkanker organiseert de overheid een opsporingsprogramma. Vrouwen tussen 50 en 69 jaar kunnen elke twee jaar gratis een screeningsmammografie laten nemen.
- ▶ Om voor baarmoederhalskanker te screenen, raadt men vrouwen tussen 25 en 65 jaar een uitstrijkje aan. Screening met een cytologie-test wordt eens om de drie jaar terugbetaald. Bij vrouwen vanaf 30 jaar is een vijfjaarlijkse HPV-test aangeraden. Deze wordt momenteel echter vergoed als onderdeel van systematische screening.

Een significante stap voorwaarts in kankerpreventie was de ontdekking dat bepaalde virussen een rol spelen in de ontwikkeling van kanker én dat men zich tegen sommige van deze virussen kan **laten vaccineren**. Dit is het geval voor bepaalde genotypes humaan papillomavirussen (HPV) en hepatitis B (HBV). Sinds 2022 vergoedt België het HPV-vaccin voor meisjes en jongens van 12 tot 18 jaar. Stichting tegen Kanker heeft jarenlang mee geijverd voor de terugbetaling van dit vaccin.

Voor vele andere virussen waarvan de link met kanker bekend is, zoals het Epstein-Barr-virus (EBV) en een aantal herpesvirussen, bestaat er momenteel echter nog geen preventief vaccin. Meer onderzoek is dus nodig.

PREVENTION RESEARCH GRANTS 2023

Drie voorbeelden van gesteunde projecten

Onderzoek naar primaire preventie en screening

- Het team van dr. Stefanie Vandevijvere (Sciensano) brengt de commerciële drijfveren in kaart achter de consumptie van tabak, alcohol en ongezonde voeding in België, drie belangrijke risicofactoren voor kanker en andere niet-overdraagbare ziekten. Het doel is om concrete oplossingen te identificeren die overheden kunnen implementeren. Er zal ook worden onderzocht in welke mate deze industrieën kwetsbare groepen targeten en bijdragen aan gezondheidsgerelateerde ongelijkheden.
- Een verhoogde PSA is een gekende, maar weinig specifieke biomarker voor prostaatkanker. Dit leidt vaak tot overdiagnose en onnodige biopsieën. Daarom ontwikkelen prof. Filip Van Nieuwerburgh en zijn team (UGent) een nieuwe strategie voor de screening en vroege opsporing van deze ziekte, waarbij patiënten met een verhoogd PSA-niveau bijkomend gescreend worden op genetische afwijkingen van de tumor in hun urinestaal.

Voorbeeld van een operationeel project

- Aan de hand van een gigantische opblaasbare borst, compleet met kanker- en/of prekanker laesies, wil het Braine-l'Alleud-Waterloo ziekenhuis op een ludieke manier het bewustzijn over borstkanker-screening vergroten. Dit naar het voorbeeld van de levensgrote opblaasbare darm die in België al vele jaren aandacht vraagt voor darmkanker. De reuzegrote borst zal, net zoals de darm, te zien zijn op preventiedagen, evenementen, etc.

ONZE AMBASSADEURS KOMEN NAAR U TOE

Om beloftevol kankeronderzoek te blijven financieren, is Stichting tegen Kanker voortdurend op zoek naar nieuwe sympathisanten en donateurs. Dat doen we onder andere door fondsenwerfers op pad te sturen. Zij gaan langs bij mensen thuis of staan aan grote supermarkten om mensen te laten kennismaken met Stichting tegen Kanker en hen te overtuigen het kankeronderzoek te steunen met een maandelijkse gift.

Al deze ambassadeurs zijn studenten met een contract. Ze kregen een grondige vorming over het belang van het kankeronderzoek en natuurlijk de missie en waarden van Stichting tegen Kanker. Bovendien volgen zij strikt de ethische richtlijnen rond fondsenwerving. Want een goede relatie met u dragen wij hoog in het vaandel.

U herkent onze ambassadeurs aan hun witte kleding en badge met het logo van Stichting tegen Kanker. Zij nemen geen cash geld aan en registreren uw maandelijkse steun via domiciliëring op een tablet. Zo garanderen wij u dat u in volle vertrouwen via hen de strijd tegen kanker kunt steunen.

Hebt u nog vragen over deze actie? Aarzel niet om ons te contacteren op **02 733 68 68** of **donateurs@stichtingtegenkanker.be**.

Wilt u vandaag al het kankeronderzoek steunen met een maandelijkse gift via domiciliëring? Kijk dan snel op pagina 27 van dit magazine.

ZWEEDSE PUZZEL

COMPONIST	TAK TIJDVAK	TIP BALIE	UITROEP	MUZIEKGENRE TOILETGEREI	GELEED DIER BLITS
			4		
NUTTIGEN			BINNEN STRELING		3
BABBELAAR	MUZIEKGENRE BOOM		VLAAMSE AUTEUR		
		6	PAUPER TAPIJTSTOF		VERLAAGDE TOON
REEKS	VROUWELIJK DIER	NOOT AKKERSLEEP	STATIG	EN (FRANS) LESGEBOUW	
			OPGOOI ONGEVEER 3,14		OPLICHTING
KLETS	GIPSPLAAT PAPA				BIJWOORD
		RIVIER (SPAANS) STUDIO		HOGHE RECHTBANK	5
BOULEVARD			PL. IN WALLONIË ETENSREST	9	
INSNIJDING	KONISCH GETAL			IN ORDE MINERAAL	
			SPORT- VAARTUIGJE	OUDE LENGTEMAAT	ACTEER- PRESTATIE
8	ELKANDER ALFABET			SINT FIETS	
			BAND (ENGLS) BEVEL		
VUJS	PLUS		HERFST- BLOEM		2
				OPGETOGEN	
			1		

Sleutelwoord:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Oplissing: euwfrest

S	C	H	R	O	F	B	L	I	S
B	E	N	N	E	I	N	V		
M	A	N	I	A	K	T	A	P	E
E	L	K	A	R	S	T			
S	N	E	R	E	L	E			
L	A	N	T	R	O	O	Z		
I	T	A	P	S	O	K	E		
M	E	P	R	I	O	C	A		
Z	G	P	R	O	C	A			
R	E	S	S	T	O	S			
L	S	I	P	E	T				
K	M	E	K	A	R	M	E		
U	S	K	A	S	P	E			
E	T	E	N	T	H	I	S		
M	E	N	D	E	L	S			
I	E	W	K	H					

PATIËNTEN ONDERSTEUNEN, TIJDENS EN NA KANKER

Al sinds haar oprichting en het eerste Kankerplan in 1924 is het ondersteunen van patiënten en hun naasten een van de prioriteiten van Stichting tegen Kanker. Van individuele ondersteuning thuis en via de telefoon tot bewegingsprogramma's en Social Grants. Steeds houden we een vinger aan de pols en trachten we zo goed mogelijk in te spelen op acute behoeften.

Een van onze eerste acties, begin jaren 30 van de vorige eeuw, was de individuele begeleiding van mensen met kanker bij hen thuis door sociaal verpleegkundigen. Ook verlenen we al sinds onze beginjaren eenmalige financiële hulp aan patiënten met een laag inkomen die kampen met aanzienlijke medische kosten.

Zo heeft Stichting tegen Kanker de afgelopen eeuw tal van initiatieven gelanceerd om patiënten sociale en psychologische steun te bieden, en hun levenskwaliteit te verbeteren. Dit vanaf de diagnose, alsook tijdens als na hun behandelingen. Hier enkele van de vele voorbeelden:

- de eerste telefonische hulplijn 'Écoute Cancer' (1983);
- de huisvesting van *Continuing Care*, de eerste palliatieve thuiszorgdienst in Brussel (1984);
- vakantiekampen voor jonge patiënten (1989);
- de dienst sociale ondersteuning (1990);
- schoonheidsverzorging in ziekenhuizen (1992);
- Nationale Kinderkankerdag voor gezinnen in Planckendael (1994);
- 'schoonheidscheques' (1996);
- het bewegingsprogramma Rekanto (2009);
- uitreiking van de eerste Social Grants (2013);
- de praktische metgezel voor mensen met kanker, 'Mijn Gids' (2022);
- 'Reconnect', een platform dat de terugkeer naar werk ondersteunt (2022).

Verschillende van deze initiatieven bestaan nog steeds, zoals de Social Grants, waarover we op de volgende pagina's zullen berichten. Andere prioriteiten ondersteunen we ondertussen op een andere manier. Denk bijvoorbeeld aan het bewegingsprogramma Rekanto, dat niet meer in zijn oorspronkelijke vorm bestaat, maar in 2019 werd vervangen door de Grants Fysieke Activiteit.

MEER DAN 740 000 EURO VOOR SOCIAL GRANTS

Op 14 maart 2023 lanceerde Stichting tegen Kanker haar jaarlijkse oproep voor Social Grants. Deze financiering wordt toegekend aan projecten die een positieve impact hebben op het psychosociaal welzijn en de levenskwaliteit van mensen met kanker en/of hun naasten. Dit is immers een van de belangrijke missies van Stichting tegen Kanker.

Stichting tegen Kanker steunt al tien jaar lang sociale projecten via Social Grants. Deze oproep, die voorheen alleen bedoeld was voor operationele projecten, is vanaf 2023 uitgebreid naar studies, om de kennis te vergroten over de werkelijke behoeften van mensen met kanker.

Els Decoster
PhD manager departement
Grants

De financiering van deze projecten is mogelijk dankzij de vrijgevigheid van onze donateurs. Zij helpen ons elke dag om hoop om te zetten in overwinning!

24 projecten geselecteerd

Alle actoren binnen het medische, psychosociale en associatieve netwerk konden een aanvraag voor operationele projecten indienen. De oproep voor studies was gericht op universiteiten, hogescholen, ziekenhuizen, koepelorganisaties en verenigingen van gezondheidsprofessionals in België. Een onafhankelijke Sociale Raad, samengesteld uit medische en sociale deskundigen en ervaringsdeskundigen, weerhield eind 2023 niet minder dan 24 van de in totaal 47 ingediende projecten.

“We zijn ons bewust van de vele behoeften op het gebied van welzijn en levenskwaliteit bij mensen met kanker en hun naasten”, verduidelijkt Els Decoster, PhD, manager departement Grants. “Dit zien we op het terrein en leren we uit onze gesprekken met zorgverleners en mensen met kanker. Door in de projectselectie van 2023 ook studies op te nemen, hopen we bij te dragen aan een beter begrip van de werkelijke behoeften van patiënten, zodat men het aanbod van diensten hier beter op kan afstemmen.”

Pass-ages is een gloednieuwe intergenerationale plek in Brussel die mensen verwelkomt en begeleidt aan het begin en het einde van het leven. Dankzij de Grant van Stichting tegen Kanker kunnen we onze lokalen tot leven brengen en laten ontdekken via dagactiviteiten voor mensen met kanker. Wat Pass-ages via dit project wil aanbieden, is wekelijks enkele uren quality time, rust, de mogelijkheid om te praten met lotgenoten en verschillende (vrije) activiteiten.

Isabelle Verbist

Oprichtster van Pass-ages

Broodnodige operationele projecten

Stichting tegen Kanker hecht veel belang aan een holistische visie op gezondheid en de vertaling daarvan naar een integratieve benadering van mensen met kanker. Binnen deze benadering is het de bedoeling dat, vanaf het moment van de diagnose, voldoende aandacht gaat naar de relatie tussen zorgverlener en patiënt, de mens 'achter' de patiënt en het welzijn van de persoon met kanker. Op basis van deze insteek selecteerde de Sociale Raad 18 operationele projecten voor een totaalbedrag van 505 969 euro.

De projecten zijn zeer divers. Van een gratis te ontlene bordspel dat een veilige sfeer creëert voor mensen met kanker om met hun naasten over hun ziekte, behoeften en wensen te praten (een project van vzw Het Maijin Huis), het neerschrijven van eindelevensverhalen van palliatieve patiënten (Amfora vzw), en verbeterde ondersteuning van patiënten via een app (Clinique Saint Jean), tot een intergenerationale ontmoetingsplek in Brussel die tevens fungeert als een huis voor het levenseinde (Pass-ages Les Sources).

Het project Raconteurs van eindelevensverhalen is een samenwerking tussen UZ Gent en Amfora vzw, een organisatie die mensen helpt praten over afscheid wanneer het einde nabij is. Door Amfora opgeleide en ervaren eindelevensverhalenschrijvers (Raconteurs) geven palliatieve patiënten van de dienst oncologie in UZ Gent de mogelijkheid om een levensbalans op te maken, als tastbaar, geestelijk nalatenschap voor hun naasten. Het uiteindelijke draaiboek zal ook bruikbaar zijn voor andere ziekenhuizen.

Hilde Ingels
Amfora vzw

Succesvolle oproep voor studieprojecten

Het tweede luik van de oproep voor Social Grants is gericht op studieprojecten. Het kan hierbij zowel gaan om studies die kwalitatieve dan wel kwantitatieve gegevens verzamelen en analyseren, als om vervolg- of pilootstudies. Dit soort onderzoeken leidt tot een beter begrip van de behoeften van patiënten, wat uiteindelijk een positieve impact zal hebben op het welzijn van mensen met kanker en hun naasten. De onafhankelijke Sociale Raad koos zes veelbelovende projecten voor een totaalbedrag van 236 714 euro.

Heel wat ziekenhuizen stellen programma's met lichaamsbeweging voor. De meeste patiënten die een kankerbehandeling krijgen, nemen daar echter niet aan deel. Sinds 2019 hebben we in het ziekenhuis van Libramont een programma voor lichaamsbeweging 'Je pédale pour mon traitement' ontwikkeld dat samenloopt met de kankerbehandeling in het dagziekenhuis. Met deze Grant kunnen we resultaten verzamelen die bewijzen dat lichaamsbeweging nuttig is voor de patiënt. En de methodologie vervolgens delen met andere centra.

Frederic Forget
Hôpital de Libramont

De diagnose kanker bij een kind en de daaropvolgende intensieve behandeling daagt een gezin sterk uit om zich in korte tijd aan te passen aan een nieuwe, stressvolle situatie. Dit blijkt een uitdagende reis te zijn waarbij de patiënt, de familie en het netwerk onvoldoende op de hoogte zijn van elkaars behoeften en verwachtingen. Het doel van dit pilootproject is om netwerkgerichte bijeenkomsten te ontwikkelen en te onderzoeken in welke mate ze de patiënt, ouders en hun netwerk van brussen, vrienden en naasten dichter bij elkaar brengen.

Sofie Moreels
UZ Gent

Ook hier zien we een enorme diversiteit in ingediende studieprojecten. Van een profylactisch sliktherapieprogramma voor patiënten met hoofd-halskanker (AZ Groeninge), een onderzoek naar de klinische toepassingen van VRH (Virtual Reality Hypnose) om angst en pijn tijdens een invasieve ingreep te verminderen (ULiège), en een interventie studie rond een bewegingsprogramma in een dagziekenhuis (Centre Hospitalier de l'Ardenne Vivalia - Hôpital de Libramont), tot een pilootproject met netwerkgerichte bijeenkomsten voor kinderen met kanker (UZ Gent).

Ontdek alle laureaten op [kanker.be/laureaten-social-grants-2023](https://www.kanker.be/laureaten-social-grants-2023).

Vriend

van Stichting
tegen Kanker

WORD VRIEND VAN STICHTING TEGEN KANKER EN MAAK EEN DOORBRAAK IN HET KANKERONDERZOEK MOGELIJK

Steeds meer donateurs kiezen ervoor om Vriend van de Stichting te worden. Ze helpen dan met een maandelijkse gift. En dat heeft heel wat voordelen. Voor de onderzoekers én voor hen. Vandaag kunnen we al rekenen op bijna 35 000 Vrienden. Sluit u zich bij hen aan?

Maandelijkse giften zijn een belangrijke motor achter het kankeronderzoek. Zo'n onderzoek vraagt niet alleen heel wat middelen, ook tijd. Een maandelijkse gift via domiciliëring verzekert ons van stabiele inkomsten over langere termijn. Daardoor kunnen wij op onze beurt langdurige steun toekennen aan beloftevol onderzoek.

Zoals u leest in dit verjaardagsmagazine, komen onderzoekers soms pas na vele jaren tot een belangrijke doorbraak in de opsporing en behandeling van kanker. Maar eens die doorbraak er is, verandert alles voor wie getroffen wordt door kanker. En dat zijn in ons land jaarlijks bijna 75 000 mensen. Er zijn dus heel veel patiënten die rekenen op de beloftevolle wetenschappers die België telt.

Die wetenschappers rekenen dan weer op steun voor hun onderzoek: tijd en middelen om een

idee om te zetten in onderzoek en zo hopelijk een doorbraak te bereiken. Stichting tegen Kanker biedt die steun in de vorm van een jarenlange financiële ondersteuning, zodat de onderzoekers het hele traject kunnen afleggen. En dat is enkel mogelijk dankzij uw steun.

Indien u er vandaag voor kiest Vriend van Stichting tegen Kanker te worden, staat u mee aan de wieg van de volgende doorbraak in de opsporing en de behandeling van kanker. En dat terwijl u er zelf niets meer voor hoeft te doen: uw maandelijkse schenking wordt automatisch overgeschreven. U kunt natuurlijk wel het bedrag op elk moment aanpassen of ervoor kiezen om de domiciliëring stop te zetten.

Onderzoek dat levens redt, moet blijven doorgaan.

**SLUIT U VANDAAG NOG AAN BIJ
DE VRIENDEN VAN STICHTING TEGEN KANKER.**

Dat kan eenvoudig door het formulier bij dit magazine in te vullen en het ons terug te bezorgen per post of per e-mail. Wij regelen de rest. Alvast hartelijk bedankt.

DE STRIJD TEGEN KANKER IN UW TESTAMENT

Ze waren strijdlustig en vastbesloten om kanker klein te krijgen, maar dat ze zo'n impact zouden hebben? Dat hadden ze wellicht nooit gedacht. Toen dokters Depage en Bayet in 1924 de Belgische Nationale Liga tegen Kanker oprichtten, legden ze de basis van wat nu Stichting tegen Kanker is. En stonden ze aan de wieg van een enorme vooruitgang in het wetenschappelijk onderzoek.

Door de financiering van het kankeronderzoek vergroten we de kans op genezing en kunnen we op termijn ongeneeslijke kankers herleiden tot chronische ziekten, zodat we niemand meer aan kanker verliezen.

Met een legaat aan Stichting tegen Kanker investeert u rechtstreeks in beloftevolle projecten van Belgische onderzoekers, zorgvuldig en objectief geselecteerd door nationale en internationale experts in wetenschappelijke raden. Het is een investering in het leven: u vergroot de genezingskansen van de patiënt. Bedenk eens wat dat betekent. Ook voor familie en vrienden.

We staan u bij met raad en daad

- Onze specialist Greta Van Der Gracht helpt u graag **kosteloos** en **vrijblijvend** met de voorbereiding, zodat alles klaar en duidelijk is voor het opmaken van uw definitief testament. U kunt Greta contacteren via gvandergracht@stichtingtegenkanker.be of **0499 69 53 86**.
- Of schrijf u in voor een van onze infosessies (info zie pagina hiernaast).
- Of vraag de brochure 'De strijd tegen kanker in uw testament' via de coupon hieronder of via e-mail.

Brochure 'DE STRIJD TEGEN KANKER IN UW TESTAMENT'

Stuur mij a.u.b. de brochure, geheel vrijblijvend

Naam: ..... Voornaam: .....

Straat: ..... Nr: ..... Bus: .....

Postcode: ..... Stad: ..... Geboortedatum: .....

Tel: ..... E-mail: .....

Terugsturen naar Stichting tegen Kanker, Leuvensesteenweg 479, 1030 Brussel.
Of mailen naar Greta Van Der Gracht: gvandergracht@stichtingtegenkanker.be

Ja, Stichting tegen Kanker mag mijn e-mailadres gebruiken om mij op de hoogte te houden van haar activiteiten.

Stichting tegen Kanker verzamelt deze persoonsgegevens om u indien gewenst op de hoogte te houden van haar activiteiten. Ons volledig gegevensbeschermingsbeleid is beschikbaar via kanker.be/privacy-policy of kunnen we op eenvoudig verzoek naar u opsturen.

WELKOM OP ONZE INFOSESSIES

TESTAMENTEN & LEGATEN

Overweegt u om de strijd tegen kanker op te nemen in uw testament? Dan zijn onze infosessies het ideale moment om u te informeren en om uw testament voor te bereiden.

Misschien zit u met vragen zoals: Waarom zou ik een testament maken? Wat zet ik in mijn testament? Kan ik samen met mijn partner een testament maken? Kan ik alles wat ik heb, verdelen zoals ik dat wens? Hoe helpt de notaris mij bij mijn testament? Hoe zet ik een goed doel in mijn testament? Enzovoort.

Tijdens de infosessies komen volgende elementen aan bod:

- ▶ Juridische aspecten van een testament
- ▶ Schenkingen en testament
- ▶ Stappenplan voor het opmaken van een testament
- ▶ Wat doet Stichting tegen Kanker met de legaten die zij ontvangt?

Wenst u aansluitend op de infosessie advies over uw persoonlijke situatie? Dat kan ook.

Volgende infosessies staan gepland:

23/04 Antwerpen

30/04 Westende

07/05 Leuven

14/05 Gent

De infosessies gaan telkens door in de namiddag van 14 tot 16 uur. Bij inschrijving bezorgen we u de gedetailleerde informatie.

We organiseren ook Franstalige infosessies in april en mei. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Greta Van Der Gracht, gvandergracht@stichtingtegenkanker.be.

Deelname is gratis. U kunt zich inschrijven (voor 1 of 2 personen) via www.kanker.be/infosessie2024.

Het aantal plaatsen is beperkt, daarom vragen wij u om in te schrijven **voor 30/03/2024**.

LEVENSLLOOP

SAMEN STERKER DAN OOIIT

In 2023 sloot Levensloop het jaar af met fantastische cijfers en dit jaar zetten we die trend voort! Op 20 april 2024 geeft Levensloop de aftrap in Dour, gevolgd door Brugge een week later. Dit geeft het begin aan van een nieuw en beloftevol seizoen.

Vorig jaar vonden er in heel België dertig Levenslopen plaats. De organisatie van deze warme en hartelijke evenementen is volledig in handen van vele enthousiaste, lokale vrijwilligers.

Op een Levensloop wisselen de deelnemers van gesponsorde teams elkaar 24 uur lang af, en dit als symbool voor de vele uitdagingen waarmee mensen met kanker elke dag te maken krijgen, gesteund door dierbaren en zorgverleners. Gedurende die 24 uur wandelen of lopen deelnemers, jong en oud, naargelang hun fysieke mogelijkheden. Zo mobiliseert Levensloop hele gemeenschappen om Vechters (mensen die kanker hebben of hebben gehad) te steunen en fondsen te werven voor Stichting tegen Kanker.

Een solidariteitsbeweging

Levensloop is meer dan een evenement om fondsen te werven, het is een feest voor iedereen. Pascale Heesterbeek, Manager Mobilisatie en Levensloop, benadrukt de warme sfeer: “We zien gezinnen, jongeren en ouderen, bedrijven, sportclubs, jeugdbewegingen... Iedereen doet mee op zijn eigen manier. Door te wandelen of te lopen, door deelnemers te sponsoren, Levensloop mee te organiseren of door de organisatie te helpen.”

Tegelijkertijd staat Levensloop ook bol van ontroering. “Ik herinner me bijvoorbeeld Levensloop Beveren; daar was een plek waar mensen een berichtje konden achterlaten ter nagedachtenis aan diegenen die de strijd tegen de ziekte hadden verloren. Op zulke momenten voel je je gesteund en beseft je dat een hele gemeenschap zich inzet voor een betere toekomst.”

Een mooi 2023

2023 was een succesvol jaar voor Levensloop. In totaal zamelden de evenementen meer dan 2,3 miljoen euro in. De 30 edities van Levensloop, georganiseerd in verschillende steden en gemeenten in België, mobiliseerden bijna 3000 Vechters, 1000 teams, 33 500 deelnemers en meer dan 100 000 bezoekers. Daarmee geeft Levensloop een krachtig signaal.

“Na een paar moeilijke jaren, door de gezondheids-crisis en de energieproblematiek, denk ik dat we onze kruissnelheid hebben gevonden”, aldus

”

Waarom Levensloop zo succesvol is? Dat is eenvoudig! Omdat het zware kankerprobleem er wordt getransformeerd in een evenement vol emotie, hoop, solidariteit en positieve energie... Een intens levensmoment!

Pascale Heesterbeek
Manager Mobilisatie en Levensloop

Pascale Heesterbeek. “De resultaten overtreffen die van het jaar ervoor. We hopen te kunnen blijven rekenen op de generositeit van onze donateurs. Want hoewel de overlevingskansen verbeteren, is de incidentie van kanker hoger dan ooit.”

Een even beloftevol 2024

2024 belooft een bijzonder jaar te worden voor Levensloop. “Dit jaar overschrijden we de mijlpaal van dertig Levenslopen in een jaar. We hebben al twee nieuwe evenementen gepland en een derde is in de maak,” verklaart Pascale Heesterbeek.

“Bovendien wordt het een uitzonderlijk jaar, omdat we in 2024 het 100-jarig jubileum van Stichting tegen Kanker vieren. We willen dat dit eeuwfeest bij iedereen leeft, zodat we meer mensen kunnen informeren over de activiteiten en diensten van Stichting tegen Kanker, of het nu gaat om preventieacties, initiatieven voor mensen met kanker en hun naasten, of iets anders. Verder hebben we een klein cadeautje voor de Vechters, om hen in dit feestjaar extra in de bloemetjes te zetten.”

”

Tijdens Levensloop voel je je niet langer alleen. Het is een heel bijzonder evenement. Als Vechter voel je meteen een band met andere Vechters, omdat er wederzijds begrip is, omdat je weet wat de ander doormaakt. Als je Levensloop een keer meemaakt, snap je meteen wat ik bedoel. Het is pure magie.

Dirk
Vechter

Bezoek onze website

Alle informatie over Levensloop, de deelname- en sponsormogelijkheden enzovoort vind je op **levensloop.be**. Je kunt er ook de evenementen-agenda raadplegen. Hierin vind je alle activiteiten die in het kader van Levensloop en per regio worden georganiseerd. Neem een kijkje, er is vast en zeker een Levensloop in je buurt. En weet dat elk stap die we samen zetten, wel degelijk een verschil maakt.

Meer info op www.levensloop.be

Van Hoop naar Overwinning

In 2021 kreeg Typhanie kanker.
Dankzij wetenschappelijk onderzoek, overwon ze de ziekte.
Steun Stichting tegen Kanker en versnel het onderzoek.
kanker.be

stichting
tegen
kanker jaar